KORRESPONDENT
HANDLOWY, PRZEMYSŁOWY I ROLNICZY

Korrespondent Handlowy, Przemysłowy i Rolniczy, wychodzi dwa razy na tydzień przy Gazecie Warszawskiéj.

Dnia 16 Grudnia **Nro 97.** **Roku 1843.**

PRAWIDŁA DO OCZYNSZOWANIA WŁOŚCIAN.

Dużośmy pisali i czytali o najważniejszych przedmiotach w rolnictwie naszém z których głównym jest Oczynszowanie Włościan.

Ale należałoby nam przedewszystkiem wywołać moralne rozgraniczenie, gdyż każdy ziemianin tę potrzebę uczuć powinien i do tego bezwątpienia wzdycha, ażeby kawał ziemi posiadany, stałemi granicami był oznaczony, niejako stale oceniony i w księdze wieczystéj w Dziale 1m opisany, tak jak tego prawo hipoteczne w duchu swoim wymaga.

Przy normalném rozgraniczeniu, można przez biegłych przysięgłych obywateli oznaczyć klassy gruntów, łąk, lasów, pastwisk i stan opisać podług instrukcji izby skarbowéj z roku 1822 przepisanéj.

Czynność ta nie jest zatrważającą, ani wielkiego czasu i kosztów wymaga, skoroby takową na gruncie ułatwiły Sądy Pokoju, przy pomocy Jeometry, Urzędnika ze strony Prokuratorji gdzie zachodzi uregulowanie granic z dobrami rządowemi, albo instytutowemi i miejskiemi; Sądy wyższe mogłyby sumarycznie rozstrzygnąć zachodzące spory w sposób teraźniejszéj procedury, a tak moglibyśmy wiedzieć co jest cudze, a co nasze? i jakiéj klassy mamy grunta? bo jak tu radzić można, wiele mamy rozdać gruntów na oczynszowanie, a wiele sobie pozostawić, i jakie możemy mieć dochody z czynszów, kiedy i niewiemy co mamy, i co ta ziemia jest warta.

W Powiecie mamy Okręgi, każdy Okręg ma trzech Sędziów Pokoju z obywateli Ziemian bez płatnie krajowi służących i przysięgłych; pojednanie stron w spory zachodzących jest ich główną atrybucją procedury sądowéj: prawo normalnego rozgraniczenia, Uchwałą Sejmową w roku 1818 przepisało jakich potrzeba dokumentów do ustalenia granic, albo dowodów w braku takowych, niepozostaje jak tylko to prawo skrócić, poprawić, wprowadzić w exekucją, tém spieszniéj, że tego konieczna wymaga potrzeba.

Normalne rozgraniczenie miało odbyć się z kolei; możnaby takowe rozpocząć razem we wszystkich Okręgach, a podzieliwszy każdy Okrąg na trzy sekcje, to dzieło oczekiwane wkrótce ukończoneby było, i nienarażając ziemianów na koszta, bo wolne jest od użycia stępla.

Wprawdzie wielu światłych prawników zarzuca temu prawu niedoskonałość, lecz znachodziemy, że na wizji sądowéj na gruncie odbywanéj, dokumenta graniczne do ustalenia granic używane, dowodami są stanowczemi, gdyż w sprawach granicznych niemasz przedawnienia; a w sprawach gdzie dokumentów granicznych niemasz, possesja prawem przepisana, inkwizycja świadków dowiedziona, drugim stanowczym jest dowodem.

Przepisane postępowanie dla Sądów Zjazdowych, wprawdzie rozwlekłe, wymagające dużo kosztów i czasu, wszakże przy obecném postępowaniu w sprawach granicznych nieużywamy takowych, a rzecz jeszcze byłaby krótsza, gdyby Sąd Pokoju w swojéj sekcji z porządku wezwał strony do rozgraniczeniana, dzień oznaczony, zgodnych rozgraniczał w sposób pojednania, a niezgodnych, wykazawszy o co spory zachodzą, i zrobiwszy swoje wnioski strony do zwyczajnéj drogi prawa odsuwał, dopełniwszy wszakże opisanie stanu dóbr i klassę gruntów postanowiwszy—

Taki obraz stanu czynnego w wykazie hipotecznym zamieszczony w prawach przymuszonéj sprzedaży, dla Sądów byłby przekonaniem, czyli Detaxacja sądowa jest sprawiedliwa lub nie? co byłoby dla wdów i sierot bliższą opieką.

Dla kupującego dobra lub dzierżawiącego byłoby przekonaniem, czy żądany szacunek nie jest przesadzony.

Dla wypożyczającego kapitał byłoby zasadą, czy stan czynny odpowiada biernemu co wszystko na teraz mamy zakryte.

W Dziale I Wykazu hipotecznego wymienienie własnosci ale ani granic, rozległości i klassy gruntów opisanych nie mamy.

W Dziale II. czytamy nazwisko właściciela, prawa jego własności, i szacunek z działów familijnych, Detaxacjie austrjackich bankocetlowe albo dowolnie ustanowione, a gdzie idzie o wiarę publiczną tam dowolność miejsca mieć niepowinna.

W Dziale III. mamy ścieśnienie własności, służebności, a nieczytamy podatków, dziesięcin dworskich i gromadzkich, dla wiadomości interesanta przychodzącego do księgi po informacją koniecznych.

W Dziale IV mamy dopiero porządny stan bierny, ale niemając stanu czynnego, trzeba nam jechać na grunt po informacją niedokładną, a więc w odległości, albo za granicą kraju, z naszych wykazów hipotecznych, niemożemy żądać wiary publicznéj, to jest: kredytu; a właśnie w tym celu i w duchu, prawo hipoteczne jest ustanowione—daléj

To dzieło byłoby skkzówką, czy równy jest rozkład ciężarów krajowych które ponosiemy? jaka jest wartość ziemi którą posiadamy? jaki będzie stan majątkowy obywateli, gdy część gruntów swoich urządzi na oczynszowanie? jakiéj zapłaty od czynszowników mamy prawo wymagać? a w razie gdyby czynszu opłacić zaniedbywał, jaką robociznę ma dworowi odra-

biać. Od takiéj regulacji bez wątpienia nikt z nas nie będzie dalekim.

W takim nawet stanie rzeczy, jak dziś jesteśmy, mamy najszczersze chęci przystąpić do oczynszowania z robocizny, ale włościanie oczynszowania przyjąć niechcą, bo robocizna zastosowana jest do wysiewów, zamiast do klassy gruntu, ani też dwory bez narażenia na oczywisty upadek, niemożemy wprzódy do oczynszczowania włościan naglić, aż po normalném rozgraniczeniu i uklasyfikowaniu gruntów.

Rozważmy z uwagą, że instytucja kredytowa trzymając się zaprzysiężonéj ofiary, co do wysokości udzielonej pożyczki, nie wszędzie znajduje regularne procenta; ma ona niewątpliwie bezpieczeństwo, bo solidarne, ale i ta solidarność nie wystarczałyby, gdybyśmy pozwolili sobie połową a może i większą samowładnie zarządzić rozdając grunta na oczynszowania niepewnych dochodów.

Oczynszowanie na zasadach sprawiedliwych ugruntowane, że czynsze będą regularnie przez włościan opłacane, jeszcze niestanowi bezpieczeństwa ani dla skarbu co do podatków, ani dla instytucji kredytowéj co do procentów.

Niemoże nikt zarzucić, że tam albo braknie gospodarstwa albo też dobrych chęci, albo niebyło przypadków nieprzewidzianych do ruiny nachylających ziemianina, gdzie wiszą zaległości, wyznajmy, ze szczerością serca, czy wprzódy kęs chleba podamy swojemu dziecku, domowéj czeladzi, ażeby nas nieodbiegła? czy też odłożemy dla gruntowych ciężarów? jeżeli pierwsza miłość od siebie, jako prawo natury, niepodziwiajmy, że w téj mierze nie wszędzie widzimy zrównoważenie, a snadno wszystkich wtłoczyć można w stan podobny nagleniem do oczynszowania.

Izba skarbowa poznańska wiele wsi urządziła na czynsze z robocizny po gr. 24 dzień ciągły, a po g. 12 dzień pieszy rachując, obecnie urządza wsie zamożne sposobem kolonizacji; dzierżawca ma sobie przydzielone czynsze do possessji i takowe ściąga; procenta instytucji kredytowéj należące skarb opłaca, tam wszędzie widziemy harmonię, bo prawidła przepisane, tę budowę wznoszą; przecież ubolewamy nad tém, że tego zaprowadzić u siebie nie możemy, bo my nie mamy ani prawideł, ani stałych granic, i niewiemy czy dobra skarbowe mają pewne granice? gdyż w księdze wieczystéj w Dziale I taka jest próżnia jaką widzimy w naszych księgach?

Przestańmy raczéj o tem pisać, albo piszmy od początku a nie do końca, to się zrozumiemy.

Pisałem w Łomnie pod św. Krzyżem, w Grudniu 1843 r.

K. Wojciechowski.

O GORZELNIACH.

Przesilenie w produkcji okowity w kraju naszym jest tak wielkiem i ztąd nadużycie w używaniu trunku tego, który w klimacie tym w miarę użyty nie tylko że nie jest szkodliwym, ale nawet mógłby być dla zdrowia pomocnym, tak zbyteczne, że każdy dobrze myślący zgrozą przejęty zostaje patrząc na teraźniejszość, a strachem gdy w przyszłość wzrok swój badawczy zagłębi. Zbyteczna już teraz w młodym wieku ludzi klassy niższéj śmiertelność, niczemu innemu przypisaną być niemoże, jak tylko nadto wielkiemu użyciu wódki, i przejrzawszy akta sądowe ileż to znajdziemy mordów, ile innych zbrodni z pijaństwa popełnionych. Nadużycie w téj mierze do tego doszło już stopnia, iż od najsmutniejszych następstw gwałtownemi tylko środkami wyratować się można. — Ciągłe wynalazki w gorzelnictwie powiększające massę wydobywającéj się okowity a zmniejszające koszta produkcji, złe to jeszcze powiększyć mogą, jeżeli stanowczo jemu zagrodzonem nie zostanie. Położenie to krytyczne, które zdaje się, iż już od wszystkich zarówno uczutem zostało, tysiączne wyprowadziło projekta, lecz że one powiększéj części pochodziły od osób zupełnie w téj gałęzi przemysłu obcych, bynajmniéj z gospodarstwem kraju tego, a tém samém z potrzebami jego nie obeznanych, pomimo więc najlepszych ich chęci, rezonowania swoje na samych tylko teorjach opierając, podali projekta które istotnemu złemu bynajmniéj niezagradzając, wieleby gospodarstwu ogólnemu szkody przynieść mogły, gdyby w użycie wprowadzonemi zostały. Wypada więc szukać sposobów żeby produkcję okowity, a tem samém użycie jéj zmniejszyć, a przy tem niezniszczyć gospodarstw których całem bogactwem kartofel. Zakazanie wypalania okowity z kartofli jest w tym czasie niepodobnem; większa część bowiem gospodarstw tak urządzonemi zostało, iż w nich kartofle produkowane i na okowitę przerobionemi być muszą; lecz niechaj sadzenie tychże kartofli i wyrabianie z nich okowity nie będzie przedmiotem spekulacji, lecz tylko środkiem pomocniczym w gospodarstwie; niechaj spekulanci gorzelniani powciągniętemi zostaną w swych wysileniach; przestaną być szkodliwemi samym sobie i innym gospodarstwom.

Niechaj zamiast zasadzania całych pól przez co grunta wyjaławiają, panowie dzierżawcy ograniczą sadzenie kartofli w porządkowych tylko oddziałach, zamiast wypalania okowity w miesiącach kiedy wypuszczając na drogi niepotrzebny wywar, niezdrowemi ztegoż wyziewami powietrze zatruwają, a sami większe z kartofli i gorzelni swoich odniosą korzyści, a mieszkańcy wódką truć się przestaną.—Obłożenie ogólne gorzelni podatkiem bynajmniéj do podobnego nie doprowadzi celu; upadną mniejsze gorzelnie, mniéj zamożni gospodarze zupełnie zniszczonemi będą, lecz za to więksi produkcją swoją powiększą, i przesilenie wkrótce się ponowi, pijaństwo bynajmniéj się nie zmniejszy. Ten tylko ztąd skutek wyniknie, że właściciele małych gorzelni jak powiedziałem, dla których gorzelnie były tylko pomocniczemi w gospodarstwie upadną, a ci którzy teraz swoją spekulacją nasz lud rozpoiwszy zniszczyli bogacić się będą, i ludzi więcéj jeszcze rozpajać.— Jestem właścicielem znacznych gorzelni, jestem w możności tychże powiększenia, i nielękam się konkurencji, zdanie więc moje w téj mierze bezinteresownem być musi. Najlepszym według zdania mego środkiem zmniejszenia w kraju naszem pijaństwa jest zmniejszenie produkcji okowity, bez szkodzenia przecież gospodarstwom rolnem. Srodek ten jak mi się zdaje może być w następujący tylko sposób wykonany.

1) Ograniczyć pędzenie spirytusu jakimbądź środkiem, już bowiem ogłaszają sposoby wydobywania go bez ognia na miesięcy sześć zimowych to jest Listopad. Grudzień, Styczeń. Luty, Marzec i Kwiecień. ilość wyrabiania kartofli na korcy dwadzieścia dziennie oznaczyć; dla łatwiejszéj kontrolli niedozwolić więcéj jak tylko jeden zacier dziennie robić i więcéj na jedną wieś jak jedną gorzelnią posiadać. Ktoby chciał więcéj wypalać i w miesiącach niedozwolonych niechajby po złotych dwa najmniéj od korca podatku opłacał.

2) Niedozwolić utrzymywania szynków jak tylko we wsiach najmniéj cztery dymy rolne mających lub przy traktach publicznych.

3) Zmniejszyć liczbę propinatorów przez obłożenie tychże opłatą konsensową, najmniéj piętnaście procentu od płaconéj przez nich arendy. Z przyczyny bowiem tanności okowity namnożyło się mnóstwo szynków i propinacji które nigdy nie exystowały które nietylko w najwyższym stopniu powiększają pijaństwo, ale nawet najczęściéj są schronieniem zbrodni i zepsucia. Tym sposobem każdy mniéj za-

możny właściciel lub possesor będzie mógł sadzić kartofle, i
wyrabiać je na okowitę, a ograniczony do wypalenia tylko rocz-
nie najwyżéj 3600 korcy, nietylko że nic nie straci albowiem
okowity nie będzie potrzebował z widoczną szkodą marnować
ale ją nawet z korzyścią spienięży. Gruntów swych przesą-
dzoną ilością zasadzonych kartofli niewyjałowi i gospodarstwo
jego w porze zimowéj w wywarze przyzwoitą pomoc mieć bę-
dzie; przez zmniejszenie zaś tym sposobem więcéj jak o po-
łowę produkcji okowity, są bowiem właściciele którzy po kor-
cy 50 dziennie najmniéj 9 miesięcy do roku wypalają, natural-
nie pijaństwo o połowę zmniejszyć i moralność poprawić się
musi.—Teraz przy tém przesileniu w produkcji okowity, wła
ściciel kilkunastu tysięcy garcy, tego zabójczego trunku, nie
mogąc go spieniężyć z korzyścią, gdyż odbyt jego na krajowéj
tylko konsumpcji się ogranicza, aby nie być przymuszonym na
dwór wytoczyć, nie posiadając ani miejsca na składy ani stat-
ków na zlewanie coraz powiększającéj się massy produktu,
przyjmuje najniższe ceny, jakie podoba się kupującemu ofia-
rować; a ztąd formują szynki tam gdzie ich nigdy nie było i
obsadza ludźmi najczęściéj złego życia, którzy pozbawieni
wszelkiéj moralności, aby tylko cós łatwym sposobem zarobić
przymuszają niełedwie, ludzi dawniéj trzeźwych i pracowi-
tych do pijaństwa; a ci raz złudzeni ich namowami, odurzeni
trunkiem przy którym o troskach domowych zapominają, a na-
dewszystko zbytnią tannością tego nektaru uwiedzeni, zamiast
gospodarstwa pilnować w karczmach przesiadywać zaczynają,
niepomni że życie swoje zatruwają, że w domu żona i drobne
dzieci jego pozbawione pomocy ojca, familji z głodu i zimna
na barłogu umierają, albo też ostatnią płachtę lub poduszkę
zaniosą do propinatora, aby za nią przez niejaki czas cierpienia
swoje upajającym trunkiem zagłuszyć. Nie jeden właściciel
lub rozsądny possessor uważając ile gospodarstwo jego przez
pijaństwo włościan i czeladź szkoduje, radby temu zagrodzić.
Niedaje wódki w karczmach swoich na kredyt, w wyższéj ją
nawet cenie utrzymuje, a częstokroć wydania zupełnie odmówi;
lecz cóż z tego, kiedy sąsiad jego wystawiwszy na granicy w
polu karczmę obsadził w niéj propinatora, który wszelkich uży-
wa środków ściągnięcia z tamtéj osady ludzi do siebie a kupu-
jąc okowitę po nader niskiéj cenie, bo po złotemu i nawet ta-
niéj garniec, z nader małym zyskiem szynkuje, aby tylko jak
najwięcéj wyprzedać a tym sposobem najlepsze chęci właści-
ciela lub possessora niweczy, i na widoczne straty go naraża,
którym nie każdy długo opierać się może.

Oto są myśli moje które zdaje mi się najskuteczniejszy
podają środek zmniejszenia produkcji okowity, a tém samém pi-
jaństwa, bez szkodzenia przecież mniej zamożnym gospodar-
stwom, które istotne kraju stanowią bogactwo. Jeżeli komu
czas do palenia okowity oznaczony przezemnie będzie się wy-
dawał za krótkim, ilość przeznaczona na dzienne zaciery zaszczu-
płą, i zarzuci mi że i w miesiącach Październiku i Maju wywar
może być z korzyścią zużytym, temu ja odpowiem, iż oznaczo-
ne przezemnie miesiące i ilość do wypalenia kartofli nie jest
dla spekulantów, lecz tylko produkcja kartofli i wyrobienie tych-
że na okowitę ma być pomocą w gospodarstwie. Kto zaś chce
spekulować niechaj wnosi po złotych dwa od korca opłaty. O-
płata ta niedozwoli mu spekulacji swojej przesadzić. Kontrolla
bardzo łatwą być może; każdy właściciel wcześnie zadeklaro-
wać winien ile dziennie i w jakich miesiącach okowity wypa-
lać zamierza. Parnik dwa razy lub więcéj do roku przez urzę-
dnika skarbowego, dwóch właścicieli gorzelni przemierzony
być winien. Defraudant niechby uległ karze dziesięciokrotnéj
opłaty jaka ustanowioną zostanie od korca nad przepisaną ilość
wypalonych kartofli. Oto jest jedyny sposób jak mi się zdaje
zapobieżenia dalszym nieszczęściom jakie z przesilenia teraź-
niejszego w gorzelnictwie wyniknąć muszą; tym tylko sposobem zmniejszywszy produkcją okowity nikt nie straci, a ogół wiele zyska; bo pijaństwo mając więcéj jak o połowę mniéj okowity do konsumowania, więcéj jak o połowę się zmniejszy i moralność poprawi.

Gnębiony oddawnego czasu mocną i dokuczliwą chorobą, myśli tych moich ktore interes kraju wywołał niebyłem wmożności dosyć rozwinąć; wkładam ten obowiązek na zdolniejsze od mego pióra, szczęśliwy jeżeli uwagę publiczności zwrócić na siebie zdołają. Kończąc pismo to moje powtarzam to co przy początku powiedziałem, że gdy zakazanie palenia z kartofli okowity jest nie podobnem, obłożenie gorzelni ogólnym podatkiem bynajmniéj produkcji okowity a tem samem pijaństwa niezmniejszy; albowiem jeżeli mniejsze gorzelnie upadną, natomiast większe znacznie produkcją powiększą, i ten tylko ztąd skutek wyniknie że właściciele mniéj od natury uposażonych wiosek i mniejszych gorzelni, że ubożsi stanowiący siłę ogólną upadną, a bogatsi jak teraz tak i nadal zbytnią ilością produkowanéj okowity ludzi rozpajać i truć nieprzestaną. Jedynem środkiem zapobieżenia temu niszczącemu złemu jest ograniczenie czasu i ilości wypalać się mających kartofli.

J. G. właściciel Dóbr Ziem. w Gub. Mazowieckiéj.

O WPŁYWIE MATERJI ELEKTRYCZNÉJ.

Chociaż wpływ elektrycznéj materji dostatecznie jest znany, jednakże nie od rzeczy będzie o tym wpływie na gospodarstwo nieco powiedzieć, a co przez wielu uczonych było doświadczonem. Ponieważ elektryczną materję uważa się jak płyn, lub palną materję łatwo udzielającą się, wynika ztąd, że ta nie mały może mieć wpływ na istoty przyrody, zmianę powietrza, ciepło i wzrost roślin. W Anglji robiono doświadczenia z dwoma drzewami mirtowemi. To które było elektryzowane przez 30 dni października wypędziło gałęzie i pączki, a drugie nieelektryzowane stało bez wzrostu. Elektryzowano wazonik z gorczycą przez pięć godzin, i w tym zaszła gorczyca za pięć dni, w drugim zaś nieelektryzowanym aż za 14 dni. W Sztokholmie posadzono pewną liczbę ziarnek migdałowych w wazony, w których były także ziarna jęczmienia i lnu. Wszystkie jednakowego doznawały słońca, przeciągu powietrza i w jednakowéj były ziemi posadzone. Od 5 lipca dopuszczano materję elektryczną drutem żelaznym i te prędzéj rosły, bo w 24 godzin wypędziły na 1 1|2 cala, a nieelektryzowane o połowę tyle nie wypędziły. Elektryzowano je 491 razy i flance urosły na 7 linij, kiedy nieelektryzowane tylko na 3 linije, i pierwsze o miesiąc późniéj zmarzły. Rzepa elektryzowana ważyła po 2 miesiącach dwa funty, a nieelektryzowana dopiero w 4 miesiące tyleż ważyła.

Pewien handlarz wina we Francji, postępował z materją elektryczną, dla utrzymania win w piwnicy, w ten sposób: Dawno doświadczał, że błyskawice, grzmoty, narażają wina, pomimo najlepszego obchodzenia się, na kwaśnienie, bo odbierają wyskokowe i odorowe części z wina i przez to wino kwaśnieje. Starał się zatém siarką ulotnieniu tych części przeszkodzić. Kazał kilka naczyń z żarżącemi węglami postawić w piwnicy, na to nasypać siarki tłuczonéj, i wszystkie otwory w piwnicy pozamykać; tym sposobem utrzymał wina w dobrym stanie, i podczas spodziewanych grzmotów, co 14 dni powtarzał wykadzenie piwnicy siarką Tego sposobu radzi używać do piwa w lecie. Słódżytni zatarty i elektryzowany skończył winową fermentację za pięć godzin, a nieelektryzowany za ośm

godzin, pod temi samemi warunkami. Po grzmotach mięso surowe prędko się psuje, a gotowane kwaśnieje. Próbowano jeden kawałek mięsa elektryzować, a drugi nie: elektryzowane mięso trzeciego dnia zatęchło, a drugie było dosyć świeże, co dowodzi, że materja elektryczna przyspiesza zgniliznę.

Ludzie, bydło, piorunem zabite, także prędko fetoru dostają.

Ażeby mleko podczas grzmotów od kwaśnienia ochronić, trzeba je w wapiennéj wodzie postawić, która ten kwas powietrzny zobojętnia. Uważają, że grzmoty w maju i lipcu trzy razy więcéj panują, niż w kwietniu i wrześniu, a dwa razy więcéj niż w czerwcu i sierpniu.

ODŚWIEŻANIE SUKIEN.

Zwyczajne odświeżanie sukien przechodzonych, wraca im wprawdzie czystość przyzwoitą, ale nie zasłania wytartych nici, i nie wraca straconego lustru. Od 20 lat uważano jednak, że sprzedawane przez przekupniów paryzkich suknie, mimo swojego przechodzenia, piękny lustr miały. Wszystkie przeto tego rodzaju przedmioty musiały podlegać uprzednio właściwemu przysposobieniu. I w istocie nie inaczéj też było, ale przekupnie paryzcy ukrywali starannie sposób odnawiania ubiorów o który tu idzie. W roku 1834 dopiero tajemnica ta wydartą im została przez jednego z paryzkich krawców, nazwiskiem **Dier**, trudniącego się także odnawianiem sukien. **Dier** posiadał tajemnicę przez tradycję od Maszawela, który jeszcze w 1778 roku zastosowywać ją umiał. W tym celu pruje on suknie zupełnie, i oddzielnie jéj sztuki odczyszcza najdokładniéj z plam wszelkich; potem podaje folowaniu i gremplowaniu, a wreszcie ufarbowane i ulustrowane, zszywa nanowo dla ułożenia rozebranego ubioru. Mnóstwo sukni, umyślnie ku temu przez wiele osób dostarczanych, czynił wspomniony Dier prawie nie do poznania pięknemi, pełnemi żywości straconych niegdyś kolorów i świeżego włosa. Podajemy ten sposób do wiadomości powszechnéj, aby właściwi robotnicy naprowadzeni na drogę wynalazku, obrócili niniejsze spostrzeżenia na korzyść swoje i drugich.

WIADOMOŚCI HANDLOWE.

ZBOŻE.

Londyn 5 Grudnia. — Ogólny handel zbożowy. Lubo dowozy ze strony dzierżawców bardzo były mierne, handel jednak i tak szedł niezmiernie opieszale, co przypisać należy w części złemu gatunkowi towaru, w jakim go na targi przywożą. Oprócz téj przyczyny położenie handlu nie okazuje żadnéj zasady do wnioskowania aby ceny rolniczych płodów miały przybrać kierunek upadający w swéj wartości. Im więcéj postępują właściciele ziarna w młóceniu, tym powszechniéj objawiają się użalenia na szczupły wydatek pszenicy, a lubo one mogą być zkąd inąd nieco przesadzone, że zbiory tegoroczne są mniéj jak średnie, to nieulega najmniejszéj wątpliwości, a to prędzéj czy późniéj musi wpływ swój wywrzeć na ceny zboża. Jęczmień także bardzo źle wydaje tego roku, a nawet owies, w całem północnem królestwie, także bardzo mało jest namłotnym, a nawet mniéj jak powszechnie mniemano. Oprócz więc cisnącego wpływu jaki na interesa handlu zbożowego wywiera agitacja związku przeciw prawom zbożowym, mniemać a nawet z pewnością wnioskować możemy, że ceny wymienionych powyżéj artykułów niewiele mogą się zniżyć od teraźniéjszéj wysokości, a deklaracja pierwszego ministra »że dalsza zmiana praw zbożowych nie zostanie zatwierdzoną,« bezpośrednio przyczyni się do ożywienia ruchu i nada cenom zbożowym kierunek ku podwyższeniu się.

Jakeśmy to już wyżéj nadmienili, handel zeszłego tygodnia był nadzwyczajnie oziębły na wszystkich główniejszych targach, a nawet sprzedający nieokazywali nigdzie szczególnego usposobienia do koniecznego zbywania swego towaru, a poprzednie ceny mianowicie co do pszenicy trzymały się dosyć mocno, gdy tymczasem wartość innych gatunków zboża przybrała dążność do podniesienia się.

W Szkocji zaczęto się już krzątać około dowozów, ale niepomyślne doniesienia z południa, zniweczyły to podwyższenie się cen, a dla tego w znaczniejszych miastach handel zbożowy tak był oziębły jak poprzednio.

W Irlandji dowozy zboża były odpowiednie żądaniom konsumentów, a ceny pszenicy i owsa w niektórych miejscach wylądowania nabierają dążności do zniżenia się.

Dowóz angielskiéj pszenicy do Londynu wynosił zeszłego tygodnia 10,991 kwarterów.

Pszenica pod kluczem była zupełnie zaniedbaną, gdyż dostawcy cofnęli swoje próby, i dla tego cen jéj zanotować nie można. Ludzie doświadczeni długoletniem zajmowaniem się interesami zbożowemi, uczynili postrzeżenia, że przesyłki mieszkańców wiejskich podczas 3 do 4 pierwszych miesięcy po żniwach są zwykle dobrą próbą i miarą względem wydatku tegoż żniwa; co do tegorocznego sprzętu zastosowanè to prawidło okazuje, że pomimo powszechnych użalań się na mały wydatek zboża, że tegoroczne żniwa daleko są lepsze jak kilku lat poprzednich. Ilość pszenicy, jaka w 1842 roku na główniejszych targach w hrabstwie Essex w pierwszych 13 tygodniach, od 1 września rachując, sprzedaną została, ma się tak do ilości pszenicy sprzedanéj w tymże samym czasie w 1843 r. jak 19 do 24, a cena przecięciowa tegoroczna wyższą jest nad przeszłoroczną o dwa szylingi.

KURS GIEŁDY WARSZAWSKIEJ.

Dnia 15 Grudnia 1843.		żądają R. s.	k.	dają R. s.	k.
1. WEXLE.					
Berlin 100 taliarów	2 M.	91	95	—	—
Gdańsk 100 talarów	2 M.	91	65	91	50
Hamburg 300 m. k.	2 M.	138	45	—	—
Londyn fun. sterlin.	3 M.	6	33	—	—
Lipsk 100 talarów	2 M.	—	—	—	—
Mąskwa 100 rub. sreb.	1 M.	99	50	—	—
Petersburg ditto.	1 M.	99	50	—	—
Paryż 300 franków	2 M.	74	55	—	—
Wiedeń 150 zł. reńskich	2 M.	96	30	—	—
Wrocław 100 talarów	2 M.	—	—	—	—
2. MONETY.					
Rossyjskie Imperjały.		—	—	—	—
Holend dukaty nowe		—	—	—	—
ditto stare ważne		—	—	—	—
Frydrychsdory Pruskie		—	—	—	—
Rossyjskie assygnaty		—	—	—	—
Ausjryjackie bilety bankowe za 150 złr.		—	—	—	—
3. PAPIERY.					
Listy zastawne białe, daw. bez kup. (*)		14	70	14	58
ditto ditto nowe		—	—	—	—
Obligi skarbowe na zł. 1000		—	—	—	—
Obligacje cząstkowe na zł. 500		89	25	—	—

Wartość kuponu kop. 28 5/6.